

Ἡ κρίση τοῦ Θεοῦ καί ἡ συγχώρηση τῶν ἀνθρώπων

Μητροπολίτης Anthony Bloom

Σήμερα, ὀδεύοντας πρὸς τὴ Μεγάλη Τεσσαρακοστή, φθάνουμε στὸ τελικὸ στάδιο· ἐρχόμαστε ἀντιμέτωποι μὲ τὴν Κρίση. Ἐάν τῆς δώσουμε τὴν πρέπουσα προσοχή, τὴν ἐπόμενη ἐβδομάδα, ὁ πνευματικὸς μας προορισμὸς θὰ εἶναι στὸ χέρι μας· ἡ ἐπόμενη Κυριακὴ εἶναι ἡ μέρα τῆς συγχώρησης.

Ὁ σύνδεσμος ἀνάμεσα στὶς δύο αὐτὲς μέρες εἶναι πάρα πολὺ προφανές. Ἐάν μπορούσαμε νὰ συνειδητοποιήσουμε ὅτι ὅλοι μας καί κάθε ἕνας ἀπὸ μᾶς στεκόμαστε μπροστὰ στὴν κρίση τοῦ Θεοῦ καί στὴν κρίση τῶν ἀνθρώπων, ἂν μπορούσαμε νὰ θυμηθοῦμε καί νὰ ἀντιληφθοῦμε βαθιὰ καί ὀλόψυχα, μὲ φιλότιμο καί εὐσυνειδησία ὅτι εἴμαστε ὅλοι χρεωμένοι ὁ ἕνας στὸν ἄλλον, ὑπεύθυνοι μεταξὺ μας γιὰ κάποιους ἀπὸ τοὺς πόνους καί τὰ βάρη τῆς ζωῆς, τότε θὰ

μας ήταν εύκολο, όχι μόνο να συγχωρήσουμε όταν μας ζητηθεί, αλλά και, ως ανταπόκριση στο αίτημα αυτό, να ζητήσουμε κι εμείς συγγνώμη.

Δέν είναι μόνο μ' αυτά που κάνουμε, δέν είναι μόνο μ' αυτά που παραλείπουμε, αλλά είναι ότι κατά ένα τρόπο έκπληκτικό αγνοούμε την ευθύνη που φέρουμε απέναντι των άλλων· αγνοούμε αυτό που θα μπορούσαμε να είμαστε γι' αυτούς, αυτό που θα μπορούσαμε να κάνουμε γι' αυτούς... "Όχι, δέν εκπληρώνουμε την ανθρώπινη κλήση μας. Θα μπορούσαμε και θα έπρεπε να είμαστε, σε όλα τα επίπεδα και για κάθε άνθρωπο, αλλά και πέρα απ' τους ανθρώπους, για όλο τον κόσμο, μιά εύλογία και μιά αποκάλυψη· να είμαστε μιά αποκάλυψη εκείνης της μεγάλης και τόσο ύψηλης Πραγματικότητας, ώστε οι άνθρωποι γύρω μας (κι εμείς οι ίδιοι πρώτοι) να μπορούν να συνειδητοποιήσουν ότι είμαστε στη ζυγαριά του "Ιδιου του θεού, ότι η κλήση μας δέν είναι να είμαστε απλώς ήθικά καλοί, αλλά να είμαστε μεγάλοι όπως Αύτός. "Ένας Γερμανός μυστικός θεολόγος έγραφε σ' ένα από τα ποιήματά του, «Είμαι μεγάλος όσο ο θεός, ο θεός είναι τόσο μικρός, όσο κι εγώ».

"Αν μπορούσαμε να μὴν τό ξεχνᾶμε αυτό! 'Επειδή η κρίση δέν είναι μόνο μιά στιγμή κατά την όποία αντιμετωπίζουμε τον κίνδυνο να καταδικαστούμε· στην ίδια την έννοια της κρίσης υπάρχει κάτι μεγάλο, κάτι που εμπνέει. Δέν θα κριθούμε σύμφωνα μέ τά ανθρώπινα πρότυπα συμπεριφοράς και κοσμιότητας, αλλά σύμφωνα μέ πρότυπα πέραν της συνηθισμένης ανθρώπινης ζωής. Θα κριθούμε στη ζυγαριά του θεού και η ζυγαριά του θεού είναι η αγάπη· όχι η αγάπη που νιώσαμε, όχι η συναισθηματική αγάπη, αλλά η αγάπη που ζήσαμε και εκπληρώσαμε, η βιωμένη αγάπη. Τό γεγονός ότι πρόκειται να κριθούμε, ότι όντως κρινόμαστε κάθε στιγμή, πέρα απ' τή μετριότητα και μικρότητά μας πρέπει, θα έπρεπε, να μας αποκαλύπτει τό έν δυνάμει μεγαλειό μας. Και υπό τούς όρους ακριβώς αυτούς μπορούμε να έξετάσουμε την παραβολή των άμνων και των έριφίων.

Οι άνθρωποι κρίνονται από τον Χριστό μέ βάση την ανθρωπιά τους. 'Υπήρξαν όλοι αυτοί άνθρωποι ή όχι; Είχαν μάθει να

ἀγαποῦν μέ τήν καρδιά τους πρῶτα, ἀλλά καί στήν πράξη, μέ τά ἔργα τους; Διότι, ὅπως τό θέτει ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης, ἐκεῖνος πού λέει ὅτι ἀγαπᾷ τόν θεό καί δέν ἀγαπᾷ τόν ἀδελφό του ἔμπρακτα καί δημιουργικά εἶναι ψεύτης. Δέν ὑπάρχει ἀγάπη πρὸς τόν θεό ἂν δέν ἐκφράζεται σέ κάθε λεπτομέρεια τῶν σχέσεών μας μέ τούς ἀνθρώπους, στό σύνολό τους ἀλλά καί σέ κάθε ἕναν ξεχωριστά.

Ἔτσι λοιπόν, ἄς ἐτοιμαστοῦμε αὐτή τήν ἐβδομάδα γιά τό τελικό στάδιο τοῦ ταξιδιοῦ μας, καί, ἐνώπιον αὐτῆς τῆς θείας κρίσεως, ἄς ἀναρωτηθοῦμε· «Εἶμαι ἄνθρωπος; Εἶμαι ἄνθρωπος μέσα μου, στή συμπεριφορά μου, ὄχι στή γενική μου στάση, ἀλλά στούς τρόπους μου· ἔχω ἀνθρώπινους τρόπους; Εἶναι ἡ ζωή μου ἡ ἔκφραση μιᾶς λεπτῆς, στοχαστικῆς, δημιουργικῆς ἀγάπης; Μιᾶς ἀγάπης πού κλείνει μέσα της κατανόηση καί εἶναι ἀνάλογα μέ τήν περίσταση γενναιόδωρη καί θυσιαστική; Καί καθώς τό ἀντικείμενο αὐτῆς τῆς ἀγάπης εἶναι καί τό κριτήριό της, αὐτό πρέπει νά εἶναι ὁ διπλανός μου, τό νά ἀγαπᾷς τόν θεό πού δέ ζητάει τίποτε εἶναι τόσο εὐκόλο!».

Καί ἂν στό πέρασμα τῆς ἐβδομάδας αὐτῆς ἐπισημάνουμε ποῦ βρισκόμαστε, τότε θά ἔχουμε βρεῖ τόσο τήν ἀδυναμία μας ὅσο καί τό μεγαλεῖο τῆς κλήσης μας· ἐάν εἰρηνεύσουμε μ' ἐκείνους πού ἔχουμε χρέος, τότε, ὅταν ἔρθει ἡ στιγμή νά συγχωρήσουμε -ὅταν κάποιος ἄλλος θά ἔχει ἀνακαλύψει τό δικό του χρέος πρὸς ἐμᾶς- θά εἶμαστε ἕτοιμοι νά δώσουμε μέ χαρά τήν εἰρήνη καί τή συγνώμη μας, μέσα ἀπό ἕνα αἶσθημα εὐθύνης καί μέ τήν εὐφροσύνη πού χαρίζει ἡ μετάνοια.

II.

Γιά κάποιον ἀνεξήγητο λόγο, ἡ παραβολή αὐτή, περισσότερο ἀπό ὁποιαδήποτε ἄλλη, θεωρεῖται ὡς μιά εἰκόνα τῆς Κρίσεως, ἡ διακήρυξη τῆς ἀμετάκλητα τελικῆς αὐτῆς πράξης τῆς ἱστορίας. Ὡστόσο, μᾶς λέει κάτι οὐσιαστικό, ὄχι γιά τή μετά θάνατον καταδίκη ἢ σωτηρία μας, ἀλλά γιά τή ζωή μας· ὁ θεός δέν θά ρωτήσῃ οὔτε τούς δικαίους οὔτε τούς ἁμαρτωλούς ὅτιδήποτε σχετικό μέ τίς πεποιθήσεις τους ἢ μέ τήν τήρηση τοῦ

τελετουργικού· αυτό που ο Θεός θα αξιολογήσει είναι ο βαθμός στον οποίο υπήρξαμε άνθρωποι· «δίψασα και μου δώσατε να πιω, ήμουν ξένος και μέ πήρατε κοντά σας, γυμνός και μέ ντύσατε· ήμουν άρρωστος και μέ επισκεφθήκατε, εν φυλακή και ήρθατε κοντά μου». Τό να είμαστε άνθρωποι όμως, απαιτεί φαντασία, απαιτεί μία αίσθηση χιούμορ, μία αίσθηση της «στιγμής», ένα αγαπητικό και ρεαλιστικό ενδιαφέρον για τις αληθινές ανάγκες και τις επιθυμίες του αντικειμένου της προσοχής μας, ή μάλλον του θύματος, θά λέγαμε, της προσοχής μας.

Η ιστορία που ακολουθεί είναι από τη ζωή των Πατέρων της έρημου και διευκρινίζει αυτό ακριβώς τό σημείο· Μετά από μία λαμπρή κοινωνική και πολιτική δράση στην Αύλη του Βυζαντίου, ο Άγιος Άρσένιος αποσύρθηκε στην έρημο της Αιγύπτου, για να επιτύχει την απόλυτη μόνωση και ήσυχία. Μία Κυρία της Αύλης που ήταν μεγάλη θαυμάστριά του, τον αναζήτησε στην έρημιά όπου ζούσε. Ήπεσε στά πόδια του· «Πάτερ, ξεκίνησα γι' αυτό τό επικίνδυνο ταξίδι μόνο και μόνο για να σε δω και να ακούσω από σενα μία και μόνη έντολή, την όποία υπόσχομαι να τηρήσω σε όλη μου τη ζωή!». Κι εκείνος της απάντησε· «Ήν πραγματικά δεσμεύεσαι να μην παρακούσεις ποτέ την έντολή μου, τότε άκουσέ την· Ήν ποτέ μάθεις ότι είμαι σ' ένα τόπο, έσύ να πās σ' έναν άλλον!». Αυτό δέν είναι που θά έλεγαν πολλοί σ' εκείνο τον αγαθιάρη, του όποιου την «άρετή» είναι καταδικασμένοι να ύφίστανται;

Κατά τη γνώμη μου, τό νόημα της παραβολής των προβάτων και των έριφίων είναι τό έξης· Ήν υπήρξες αληθινά και συνετά «άνθρωπος», τότε είσαι έτοιμος να εισέλθεις στη Βασιλεία, να μοιραστείς αυτά που ανήκουν στον Θεό, άφοϋ ή αιώνια ζωή δέν είναι τίποτε άλλο παρά ή ζωή του Ήδιου του Θεοϋ, που τη μοιράζεται μέ τά πλάσματά Του. «Ήπί όλίγα ής πιστός, επί πολλών σε καταστήσω» (Ματθ. 25, 21)· υπήρξες άξιος στη γη, θά άξιωθείς να ζήσεις και την οϋράνια ζωή, μετέχοντας στη φύση του Θεοϋ, πλήρης του Πνεύματός Του. Ήν αποδειχθούμε πιστοί οίκονόμοι σε ό,τι δέν ήταν δικό μας -όλα δηλαδή τά δώρα του Θεοϋ- θά εισέλθουμε και σε ό,τι είναι δικό μας, όπως φαίνεται

τόσο καθαρά στην παραβολή του οίκονόμου της άδικίας (Λουκ. 16, 1-12).

Ἡ κρίση θά ἦταν αἰτία τρόμου γιά μᾶς, ἄν δέν εἶχαμε βεβαία τήν ἐλπίδα τῆς συγχωρήσεως. Καί τό δῶρο τῆς συγνώμης εἶναι αὐτονόητο συστατικό τῆς ἀγάπης καί τοῦ θεοῦ καί τῶν ἀνθρώπων. Δέν ἀρκεῖ ὅμως νά μᾶς παραχωρεῖται ἡ ἄφεση, πρέπει νά εἶμαστε προετοιμασμένοι καί νά τή δεχθοῦμε.

Πάρα πολύ συχνά, ἡ συγνώμη μᾶς προσφέρεται, ἀλλά ἐμεῖς «κλωτσᾶμε»· γιά τόν ἐγωισμό μας, ἡ συγνώμη ἤχεῖ ὡς κάτι ἐξαιρετικά ταπεινωτικό, καί προσπαθοῦμε νά τό παρακάμψουμε «φορώντας» μιά ψευτο-ταπείνωση. «Δέν μπορῶ νά συγχωρήσω τόν ἑαυτό μου γι' αὐτό πού ἔκανε, πῶς νά δεχτῶ τή συγχώρησή σου; Ἐκτιμῶ τήν καλωσύνη σου, ἀλλά ἡ συνείδησή μου εἶναι πάρα πολύ ἀπαιτητική, πολύ εὐαίσθητη γιά νά ἐκμεταλλευθῶ τήν εὐγενική σου διάθεση»· καί χρησιμοποιοῦμε ἀκριβῶς τήν ἔννοια «εὐγενική διάθεση» γιά νά κάνουμε τό δῶρο πού μᾶς προσφέρεται νά φαίνεται ὅσο γίνεται πιό ἀσήμαντο καί τήν ἄρνησή μας ὅσο γίνεται πιό ἀπογοητευτική γιά τόν γενναιόδωρο φίλο μας. Βεβαίως, δέν μποροῦμε, δέν θά ἔπρεπε ποτέ νά συγχωρήσουμε τούς ἑαυτούς μας! Θά ἦταν τερατῶδες ἄν τό μπορούσαμε. Γιατί τότε, θά σήμαινε «πολύ ἀπλά», ὅτι παίρνουμε πολύ ἐλαφρά τό χαστούκι, τήν πληγή πού προκαλέσαμε, τόν πόνο, τή δυστυχία πού ἐπιφέραμε. (Καί, ἀλίμονο! Αὐτό ἀκριβῶς κάνουμε ὅταν εἶμαστε ἀνυπόμονοι ἐνώπιον κάποιου τόν ὁποῖον πληγώσαμε καί ὁ ὁποῖος φαίνεται νά πονᾷ «ὑπερβολικά». «Πόσον καιρό θά δυσανασχετεῖς πιά; ὦ, σταμάτα ἐπιτέλους νά κλαῖς! Δέ σοῦ ζήτησα συγνώμη; Τί ἄλλο θέλεις;». Τό ὁποῖο σημαίνει· «Ἐγώ ἔχω πρό πολλοῦ συγχωρήσει τόν ἑαυτό μου. Πόσο ἀκόμη πρέπει νά περιμένω μέχρι νά μέ συγχωρήσεις κι ἐσύ;»).

Ἡ θεός δέν μᾶς ἐπιτρέπει νά συγχωροῦμε ἐμεῖς τόν ἑαυτό μας, ἀλλά πρέπει νά μάθουμε ποτέ νά μήν τοῦ ἐπιτρέπουμε νά πληγώνει τούς ἄλλους καί, ἄν κάποτε συμβεῖ, νά δεχόμαστε τό δῶρο τῆς συγνώμης τοῦ ἀδελφοῦ μας. Ἄν τό ἀρνηθοῦμε εἶναι σάν νά λέμε· «Δέν πιστεύω ὅτι ὄντως ἡ ἀγάπη σβῆνει ὅλα τά ἁμαρτήματα, οὔτε ἔχω ἐμπιστοσύνη στην ἀγάπη σου». Πρέπει νά συναινέσουμε στό νά

συγχωρηθοῦμε μέσα από μία πράξη τολμηρῆς πίστεως καί γενναιοδωρῆς ἐλπίδας, νά ὑποδεχθοῦμε τό δῶρο ταπεινά, ὡς ἕνα θαῦμα πού μόνον ἡ ἀγάπη, ἡ θεία καί ἡ ἀνθρώπινη, μποροῦν νά ἀπεργαστοῦν, καί νά εἴμαστε παντοτινά εὐγνώμονες γιά τή δωρεάν προσφερόμενη δύναμή της πού ξέρει νά γιαιτρεύει, νά ἀποκαθιστᾶ, νά ἀνορθώνει.

Δέν θά πρέπει νά προσδοκοῦμε τή συγχώρηση ἐπειδή ἀλλάξαμε πρός τό καλύτερο· οὔτε θά ἔπρεπε νά θεωροῦμε μία τέτοια ἀλλαγὴ ὡς προϋπόθεση γιά νά συγχωρήσουμε τούς ἄλλους. Μόνο ὅταν κάποιος νιώθει ὅτι συγχωρήθηκε καί ὅτι ἀγαπᾶται, μόνο τότε μπορεῖ νά ἀρχίσει νά ἀλλάζει, καί ὄχι ἀντίστροφα. Νά κάτι πού δέν θά πρέπει ποτέ νά ξεχνᾶμε, ἀλλά τό ξεχνᾶμε τόσο συχνά! Καί ἄς μὴν συγχέουμε ποτέ τό «συγχωρῶ» μέ τό «ξεχνῶ», οὔτε νά φανταστοῦμε ὅτι αὐτά τά δύο πᾶνε μαζί. Ὅχι μόνο δέν προσιδιάζει τό ἕνα στό ἄλλο, ἀλλά τό ἕνα ἀποκλείει τό ἄλλο. Τό νά διαγράψουμε τό παρελθόν ἔχει πολύ μικρὴ σχέση μέ τήν οἰκοδομητική, εὐρηματική, καρποφόρα συχώρευση· τό μόνο πράγμα πού πρέπει νά ἀποβληθεῖ, νά διαγραφεῖ ἀπό τό παρελθόν εἶναι τό δηλητήριό του· ἡ πικρία, ἡ μνησικακία, ἡ ἀποξένωση· ἀλλά ὄχι ἡ ἀνάμνηση.

Ἡ ἀληθινὴ συγχώρηση ἀρχίζει τή στιγμή πού τό θύμα τῆς ἀδικίας, τῆς σκληρότητας, τῆς συκοφαντίας, δέχεται τόν προσβολέα ὅπως εἶναι, γιά τόν λόγο καί μόνο ὅτι ἐπέστρεψε. Ὅπως ὁ Ἰησοῦς γιός, τοῦ ὁποίου ὁ πατέρας δέν ἄρχισε τίς ἐρωτήσεις, δέν διεκδίκησε τίποτε, δέν ἔθεσε ὄρους προκειμένου νά τόν ἐπανεντάξει στήν οἰκογένεια. Ἡ συγνώμη τοῦ θεοῦ γίνεται δική μας ἀπό τή στιγμή πού Χριστός παίρνει πάνω Του τό φορτίο καί ὅλες τίς συνέπειες τῆς Πτώσεως, ὅταν ὁ Υἱός τοῦ θεοῦ γίνεται ὁ Ἄνθρωπος «ὁ ἐν πληγῇ ὢν» (Ἰησ. 52-53). Καί σίγουρα ὄχι ἀφοῦ πρῶτα γίνουμε Ἅγιοι! Ὁ θεός εἶχε ἤδη δώσει τήν ἄφεση ὅταν εἶπε· «Εἶμαι ἕτοιμος νά πεθάνω γιά σένα· σέ ἀγαπῶ».

Ἔτσι ἀκριβῶς ἀρχίζει καί ἡ συγνώμη μεταξύ τῶν ἀνθρώπων. Ἐάν σέ μία οἰκογενειακὴ κρίση ὁ ὑπαίτιος ἀπλῶς ἐπιστρέψει, καί, εἴτε ἀπό πολὺν ἐγωισμό, εἴτε ἀπό ὑπερβολικὴ συστολή, εἴτε ἀκόμη καί ἀπό τό σφίξιμο τοῦ φόβου, παραμένει διστακτικὸς, ἢ

λύτρωσή του αρχίζει από τή στιγμή πού ή οίκογένειά του τοῦ λέει· «Μά ἐμεῖς ποτέ δέν πάψαμε νά σέ ἀγαπᾶμε· διῶξε τόν φόβο, σέ ἀγαπᾶμε σέ τέτοιο σημείο πού νά πονᾶμε! Τώρα πού γύρισες ὄλα θά γιατρευτοῦν». Γιά κεῖνον μάλιστα πού ἔχει τό δίκιο εἶναι εὐκόλο νά πεῖ αὐτά τά λόγια, πολύ εὐκολότερο ἀπ' ὅσο γιά κεῖνον πού ἔκανε τό λάθος· ἀλλά καί διότι ή πλευρά πού ἔχει τό δίκιο ἔχει κι αὐτή ἓνα μέρος τῆς εὐθύνης γιά τή ρήξη, γιά τόν καβγά καί πρέπει καί αὐτή νά ἐπανορθώσει. Δικό της πρέπει νά εἶναι τό πρῶτο βῆμα πρός τή συμφιλίωση. Θυμᾶμαι ἓναν ἄνδρα πού κατεῖχε κάποιο ἀξίωμα· ἦρθε κάποτε νά μοῦ πεῖ ὅτι ἓνας φίλος του, ἄνθρωπος μέ πνευματικά ἐπιτεύγματα ὄχι μικρά, τόν εἶχε προσβάλει· «Ποιός πρέπει νά κάνει τό πρῶτο βῆμα γιά τή συμφιλίωση», μέ ρώτησε. «Δέν μπορῶ νά ἀπαντήσω στήν ἐρώτησή σου», τοῦ εἶπα, «ἐπειδή δέν μπορῶ νά παίξω τόν ρόλο τοῦ δικαστῆ ἀνάμεσά σας, ἀλλά ἓνα πράγμα εἶναι βέβαιο· ὅποιος εἶναι πιό ποταπός, αὐτός θά περιμένει τόν ἄλλον νά κάνει τό πρῶτο βῆμα». Ὁ ἐπιφανής ἄνδρας, χωρίς νά πεῖ τίποτε, πῆγε καί συμφιλιώθηκε μέ τόν φίλο του. Ἡ ματαιοδοξία ἔκανε αὐτό πού οὔτε ή ταπείνωση οὔτε ή σοφία οὔτε ἀκόμη καί ή ἀπλή φιλία δέν εἶχαν μπορέσει νά ἐπιτύχουν. Τί λυπηρό... Πόσο διαφορετική ἦταν ή γενναιόδωρη, γεμάτη ἀγάπη, δωρεάν συγνώμη πού πρόσφερε ὁ Πατέρας στόν Ἄσωτο γιό του!

Ὡστόσο, ή συγχώρηση δέν ἀποτελεῖ σέ καμία περίπτωση τό τέλος ὄλων τῶν προβλημάτων· στή μακρινή, ξένη χώρα τῆς ἐρημιᾶς του, ὁ παραπεταμένος παραβάτης, δέν μπορεῖ παρά νά ἀπέκτησε ἀπωθητικούς γιά τήν οίκογένειά του καί τούς φίλους του τρόπους· ή μυρωδιά τῶν χοίρων θά εἶχε γιά καλά κολλήσει πάνω στό κορμί τοῦ ἄσωτου γιοῦ, καί οἱ συνήθειες τῆς ἀλλοπρόσαλλης ζωῆς δέν μποροῦν νά ἐξαφανιστοῦν μέσα σέ μιά νύχτα· θά πρέπει νά τίς ξεμάθει σιγά σιγά, ἴσως πολύ πολύ ἀργά· εἶναι πιθανόν, ἴσως ἀναπόφευκτο νά ἔχει χάσει πολλούς ἀπό τούς ἐκλεπτυσμένους τρόπους τοῦ ἀρχικοῦ του περιβάλλοντος· θά πρέπει νά τούς ξαναβρεῖ σιγά σιγά. Καί ή οίκογένεια θά μπορέσει νά τόν ἐπανεντάξει, νά τόν ἀναγεννήσει καί νά τόν συγχωρήσει μόνο στόν βαθμό πού τά μέλη της θά θυμοῦνται (δέν θά ξεχνοῦν) τίς ἀδυναμίες του, τά ἐλαττώματα τοῦ χαρακτήρα του, τίς κακές

συνήθειες πού απέκτησε. Νά τά θυμοῦνται χωρίς μνησικακία, χωρίς τό αἶσθημα τῆς ὑπεροχῆς, χωρίς ντροπή, ἀλλά μέ τόν πόνο πού γεννᾷ ἡ συμπάθεια, ἐκείνη ἡ συμπόνοια πού κάνει νά «ὑπερπερισεύει ἡ χάρη ἐκεῖ ὅπου πλεονάζει ἡ ἁμαρτία». Μέ θέληση καί αὐστηρή ἀποφασιστικότητα ποτέ ἄς μήν ξεχάσουν ἀπό τί πρέπει ὁ ἀγαπημένος νά προστατευθεῖ ἀπό τή φυσική του εὐθραυστότητα, ἀπό τήν ἐπίκτητη ἀδυναμία.

Διαφορετικά, ἐκεῖνος πού ἔχει ἀνάγκη ἀπό τήν ἱαματική καί προστατευτική μας βοήθεια θά ὑποβληθεῖ σέ συντριπτικά ἰσχυρούς πειρασμούς καί θά γίνει τό θύμα μιᾶς ἀτέλειωτης, πικρῆς ἀλληλοκατηγορίας. Συγχωρῶ καί θέτω ὑπό ἐπιτήρηση εἶναι δύο πολύ διαφορετικά πράγματα. Συγχωρῶ σημαίνει δέχομαι τόν ἄλλον «καθώς ὁ Χριστός ἐδέξατο ἡμᾶς», σημαίνει «ἀλλήλων τά βάρη βαστάζετε», ὅπως Ἐκεῖνος βαστάζει τά δικά μας, τά βάρη τοῦ θύματος καί τά βάρη τοῦ ἐνόχου, ἀγαπώντας τούς μέν μέ μία ἀγάπη χαρούμενη, τούς δέ μέ μία ἀγάπη θυσιαστική, μέ τή χαρά τῆς αὐτο-προσφορᾶς.

Αὐτός εἶναι ὁ τρόπος τοῦ θεοῦ. Ὁ Σταυρός Του μαρτυρεῖ τήν πίστη Του στό ἀνθρώπινο γένος καί στόν κάθε ἄνθρωπο ξεχωριστά, τήν ἀκατάβλητη ἐλπίδα Του. Ἔτσι ὁ θάνατός Του γίνεται ζωή μας καί ἡ Ἀνάστασή Του, ἡ δική μας Αἰωνιότητα.

Ἀπό τό βιβλίο:

ΣΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ἐκδ. «Ἐν πλῶ»